

§ 167

Dnr 2024/00306

Remiss gällande Staten och kommunsektorn, samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Kommunstyrelsens beslut

Remissvaret godkänns och översänds till Finansdepartementet.

Ärendebeskrivning

Betänkandet ”Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning” SOU 2024:43 har skickats ut på remiss av Finansdepartementet. Remissvar ska vara departementet tillhanda senast 12 december.

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och analysera statens former för samverkan och dialog med kommuner och regioner. En uppgift har varit att bedöma om nuvarande former är lämpliga och tillräckliga eller om det finns nya former för samverkan. Vidare har utredningen analyserat om kommunallagens reglering av fullmäktige- och nämndsammanträden är ändamålsenligt utformad för att möjliggöra distansdeltagande.

Förslaget har behandlats och följande förslag till remissvar har utarbetats.

Remissvar

Smedjebackens kommun har tagit del av SOU 2024:43 och lämnar följande remissyttrande.

Samverkan mellan staten och kommunerna är nödvändig och behöver präglas av ett ömsesidigt samspel och utifrån att alla parter perspektiv är viktigt. Utredningen är dock skriven utifrån statens perspektiv men för att bygga en god samverkan behöver även kommunernas behov och perspektiv fångas upp.

En bra samverkan bygger på en god relation och då är statlig lokal närvaro i kommunerna en förutsättning. I utredningen föreslås att exempelvis Socialstyrelsen i framtiden ska vara representerad på regional nivå. Det kan vara ett bra förslag men det är på den lokala nivån som staten också behöver finnas utifrån ett helhetsperspektiv. Tyvärr är den statliga lokala närvaron i exempelvis Smedjebackens kommun obefintlig, förutom när det gäller det statligt ägda Systembolaget, som har en affärslokal i kommunen. Samverkan skulle gynnas om den statliga närvaron i kommunerna stärktes. Ett statligt servicecenter och polisiär närvaro i alla kommuner borde vara en självklarhet och en miniminivå.

Staten är en betydelsefull samverkanspart för kommunerna och en samverkanspart med många skilda roller. Samverkansformerna är omfattande.

Idag finns närmare 340 statliga myndigheter varav ett 40-tal har närmare relation med kommunerna. Staten med dess många myndigheter behöver samordna sig, flera har uppdrag som ibland är förvillande lika, i vissa fall till och med motstridiga. Det generella intrycket är att samverka mellan departement och myndigheter är bristfällig och det återspeglas i kontakterna med kommunerna. Smedjebackens kommun vill därför uppmana staten att ta ett helhetsgrepp och samordna statens arbete, vilket skulle underlätta för en effektiv och ändamålsenlig samverkan.

I utredningen framförs viss kritik mot SKR och SKR:s arbetssätt. SKR gör ett fint arbete och arbetet bygger på frivillighet från kommunernas sida. SKR:s arbetssätt kan utvecklas men det är inte en statlig fråga utan en fråga för SKR:s medlemsorganisationer. När det gäller finansiering av olika statliga satsningar är generella statsbidrag alltid att föredra i stället för riktade statsbidrag eller överenskommelser.

Smedjebackens kommun instämmer i utredningens slutsats att länsstyrelsens roll som samordnare av de statliga myndigheterna på regional nivå skulle kunna bli betydligt bättre och tydliggöras. Länsstyrelsen behöver få ett mer uttalat mandat att styra samordningen av de statliga myndigheterna på regional nivå. Länsstyrelsen behöver även hitta former för samordningen internt inom myndigheten för att samverka med kommunerna ska bli bättre.

I förslaget ingår att inrätta regionala kommunråd för att förbättra och tydliggöra samverkan mellan länsstyrelserna och kommunerna. De regionala kommunråden föreslås ledas av respektive landshövding. Smedjebackens kommun ser inget behov av att lagstifta om att införa regionala kommunråd. Det vore att öka den statliga styrningen, bättre att samverkansformerna utvecklas på frivillig väg och utifrån aktuella behov. Även länsstyrelsens roll och ansvar när det gäller näringslivs- och regionala utvecklingsfrågor, särskilt i förhållande till regionernas roll skulle behöva ses över, här finns en otydlighet.

I utredningen används genomgående begreppet samverkan. Det kommunala självstyret är en grundbult i den svenska demokratin och det är positivt med samverkan och dialog mellan stat och kommuner. Den statliga detaljstyrningen har emellertid ökat över tid, varje år tillkommer en mängd detaljregleringar, vilket på sikt är ett hot mot demokratin och ökar den administrativa bördan. Viss oro finns att utredningens förslag leder till ytterligare statlig styrning i stället för samverkan.

I fråga om möjlighet till distansdeltagande vid kommunala sammanträden ställer sig kommunen positiv till lagändringen, som ger en ökad flexibilitet.

Kommunstyrelsen

1.1 Förslag till lag om regeringens överläggningar med kommuner och regioner

Smedjebackens kommun avstyrker förslaget.

Lagen fyller ingen funktion eftersom regeringen redan idag kan ha överläggningar med kommuner eller deras samverkansorganisationer.

1.2 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Berör ej kommunerna därför avstår vi från yttrande.

1.3 Förslag till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)

Smedjebackens kommun tillstyrker förslaget.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

Smedjebackens kommun avstyrker förslaget.

Samverkan blir bättre om den bygger på frivillighet.

Om regeringen väljer att gå vidare med ett förslaget om det regionala kommunrådet bör förslaget till § 24 a ändras så att det är kommunerna som utser vem som ska företräda dem.

Det är olämpligt att landshövdingen utser vem som ska vara behörig företrädare för en annan organisation.

Beslutsunderlag

Kommunchefens tjänsteskrivelse

Betänkandet ”Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning” SOU 2024:43 samt remissmissiv

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-26 § 154